

Vítáme Vás v Havlíčkově Brodě

...v jednom
z nejkrásnějších měst
na horním toku řeky Sázavy...

Havlíčkův Brod má zajímavou historii, řadu památek a krásné náměstí s několika dominantami. Neméně důležitá pro návštěvníky i obyvatele Havlíčkova Brodu je možnost sportovního a kulturního vyžití, a také příležitost ke krátkým turistickým výletům, například kolem kaskády rybníků v blízkém parku Budoucnost. Mnohé návštěvníky potěší několik cyklostezek v okolí Havlíčkova Brodu. Recesisty jistě zaujme objevení středu Evropy podle Járy Cimrmana, jehož podobu si můžete prohlédnout v Sázavské ulici. Unavený z procházek a výletů si může návštěvník odpočinout v útulných restauracích, hospůdkách či kavárnách. Nechte se zlákat malebností a krásou tohoto kousku Vysočiny a poznejte naše město z pohledů, jaké neznáte.

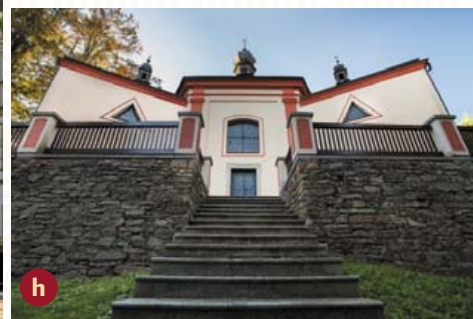
Památky ohlédnutí za historií

U původní osady Brod při Haberské stezce bylo ve druhé polovině 13. století založeno Smílem z Lichtemburka stejnojmenné město. Od doby krále Jana Lucemburského neslo název Německý Brod a teprve po druhé světové válce dostalo dnešní název. Brod byl nejprve hornickým městem s těžbou stříbra, později se stal centrem řemeslné a zemědělské výroby. Při dobytí Žižkovým vojskem byl Brod úplně zničen. K obnově a rozkvětu došlo především v době, kdy Brod náležel spolu s lipnickým panstvím rodině Trčků z Lípy. Od roku 1637 byl královským městem. Nevyhnuly se mu nejrůznější pohromy, povodně, požáry ani třicetiletá válka. Od roku 1850 byl Německý Brod sídlem okresního hejtmanství, soudu, berního úřadu a správním centrem s městským úřadem. Rozšířil se zde textilní a bramborářský průmysl, tradici má zdejší mlýn a pivovar. Ani kultura nezůstala pozadu. Divadelní ochotníci uvedli v roce 1922 za účasti pražských herců vůbec první dramatizaci Haškova Dobrého vojáka Švejka.

Město odchovalo a hostilo řadu významných osobností, k nimž patří například Josef Dobrovský, Bedřich Smetana, J. V. Stamic, Jan Zrzavý a Karel Havlíček Borovský.

Mezi hlavní dominanty, které byste neměli minout, patří Havlíčkův dům (c), původně zvaný Rolandovský, který vyniká nárožním arkýřem s věžičkou. Sídlí zde Muzeum Vysočiny a památník Karla Havlíčka Borovského. Ve Štářlově chalupě (d) se seznámíte s životem lidí v dávné minulosti, můžete zde také strávit příjemné chvíle ve společnosti knih v místním antikvariátu. Jistě vás zaujme kostel Nanebevzetí Panny Marie (e), klášterní kostel sv. Rodiny či hřbitovní kostel sv. Vojtěcha, jehož stavba je datována do 2. poloviny 16. století.

Od roku 2000 je Havlíčkův Brod známý jako Střed Evropy. Tato skutečnost byla objevena Zdeňkem Svěrákem a Ladislavem Smoljakem v pozůstatosti českého génia Járy Cimrmana. Modifikaci středu Evropy můžete obdivovat v podobě obřího trychtýře, který je situován v Sázavské ulici.

Procházka městským parkem Budoucnost

Do městského parku se můžeme vydat od kostela sv. Trojice (h), který tvoří šestiboká centrální stavba a kaple sv. Kříže (f). Půjdeme-li směrem ke Štářlově baště, budeme procházet jednou z nejkrásnějších částí parku. Spojení městských hradeb (k), kostela a rybníků vyzývá k zastavení a odpočinku. Procházka může pokračovat v horní části parku, projdeme alej kolem sochy Karla Havlíčka Borovského až k dřevěnému altánku. Odtud je možno podél městských rybníků pokračovat až do Vlkovska a vychutnat si přírodu, která je v těsné blízkosti centra Havlíčkova Brodu.

Kam za sportem

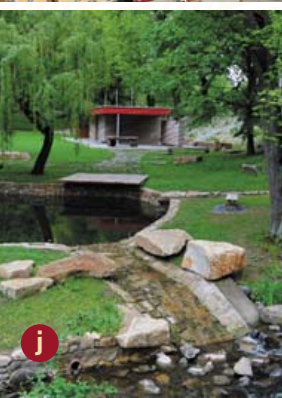
Ke sportovnímu využití i odpočinku dobře poslouží moderní sportovní areál Kotlina v parku Budoucnost se zimním stadionem, krytým plaveckým bazénem, saunou, squashovou halou a fitcentrem. Možnost koupání v horkých letních dnech poskytné veřejné koupaliště na chotěbofské výpadovce naproti rybníku Cihlář. Nad koupalištěm si také přijdou na své milovníci jízdy na prkně v novém skateparku. Sportovní utkání ve fotbale i halových sportech můžete navštívit na letním stadionu a ve sportovní hale na Leděčské ulici.

Mnoho možností ke sportování a využití volného času nabízí též areál Plovárenská s hřišti na volejbal, basketbal, fotbal, tenis, in-line dráhou, venkovními pingpongovými stoly, dětským hřištěm s prolézačkami, pumptrackovým a workoutovým hřištěm. Vyznavači cyklistiky si mohou vybrat z několika možností okruhů po cyklostezkách, které protínají Havlíčkův Brod. Turisté se mohou projít po naučných stezkách v bezprostřední blízkosti města nebo se vydat dál do okolí po značených turistických trasách.

Základní údaje o Havlíčkově Brodě

První zmínka o městě Brod potvrzená rýchtářem Wernherem v roce 1256.
Počet obyvatel k 1. 1. 2021: 23 255
Nadmořská výška: 422–488 m n. m., na Havlíčkově náměstí 435 m n. m.
Rozloha města: 6 496 ha
Zeměpisná poloha: 49°36'26", 15°34'50"
Průměrná teplota v roce 2020: 9,5 °C
Průměrné množství srážek: 695 mm ročně
Městské rybníky: Valšička, Obora, Očko, Hastrman, Rantejch, Cihlář, Hajdovec, Pfafendorfský, Žadušň, Štičí

Osobnosti Havlíčkově Brodu

Jan František Beckovský (1658–1725)

Kněz, spisovatel, autor jednoho z nejstarších dochovaných herbářů, historik, protireformista.

Josef Dobrovský (1753–1829)

Kněz, jazykovědec, historik. Učil se na brodském gymnáziu.

Jan Exnar (27. 7. 1951)

Sklařský výtvarník, malíř, vytvořil velký počet vitráží do architektonických prostor, k nejvýznamnějším patří cyklus na mariánské téma v barokizovaném kostele sv. Martina v Třešti, souběžně se věnuje odlišně pojatým skleněným plastikám, působí v ČR, SRN, Finsku, USA, Japonsku.

Karel Havlíček Borovský (1821–1856)

Novinář, spisovatel, vyznavač svobody a demokracie (CK disident). Z domu č. p. 19 na náměstí byl v roce 1851 deportován do Brixenu.

Jan Jůzl (1905–1976)

Akademický malíř, ilustrátor, učitel na výtvarném oboru LŠU, který sám založil.

Josef Kekula (1952)

Houslový virtuos, člen Stamicova kvarteta.

Václav Jaroslav Klofáč (1868–1942)

Politik, novinář, v letech 1918 – 1920 ministr národní obrany.

Kateřina Barbora Kobzinová (1673–1730) Manželka brodského rýchtáře, zakladatelka gymnázia.

Jaroslav Křička (1882–1969)

Hudební skladatel, pedagog.

Karel Kutlvašr (1895–1961)

Armádní generál, velitel v Praze v květnu r. 1945, v 50. letech vězněn.

Karel Kuttelwascher (1916–1959)

Jeden z neúspěšnějších pilotů 2. světové války, pověstný „Noční jestřáb“.

Bohuslav Matoušek (1949)

Houslový virtuos, člen Doležalova a Stamicova kvarteta.

Jaroslav Panuška (1872–1958)

Akademický malíř, mnohokrát zobrazil Brod či Lipnici nad Sázavou.

Bohuslav Reynek (1892–1971)

Básník, grafik, malíř a ilustrátor z Petrkova. Krajiny, prostý život, víra.

František Jaromír Rubeš (1814–1853)

Spisovatel, básník a prozaik. Novely a povídky s humorným nádechem.

Josef Saska (31. 7. 1949)

Malíř, grafik, svým dosavadním dílem se řadí mezi přední soudobé české grafiky, působí na AVU v Praze, Světlé nad Sázavou, Paříži, Dippoldiswalde, Itálii, Finsku.

Bedřich Smetana (1824–1884)

Známý hudební skladatel, byl studentem brodského gymnázia.

Jaroslav Šerých (1928–2014)

Akademický malíř, grafik a ilustrátor.

Fraňa Šrámek (1877–1952)

Básník a spisovatel, pobýval v Brodě u otce, dokončil zde Stříbrný vítr.

Otakar Štáfl (1884–1945)

Akademický malíř, grafik (ex libris) a ilustrátor, častým námětem Vysoké Tatry a Brod.

Vít Bohumil Tajovský (1919–1999)

Opat želivského kláštera premonstráta, vězněn v 50. letech, mravní autorita regionu.

Venda Truhlářová (1924–2016)

Grafička a malířka, věnuje se olejomalbě a krajině, neteř Jana Zrzavého, žije a pracuje v Havlíčkově Brodě a Okrouhlicí, působila nejen v ČR, ale i v Bulharsku, Německu, Belgii.

František Uher (1936)

Učitel v Havlíčkově Brodě, autor detektivních próz, povídek a příběhů pro děti.

Vladislav Vančura (1891–1942)

Známý spisovatel, prozaik a dramatik, působil v brodské nemocnici jako medik.

Antonín Waldhauser (1835–1913)

Akademický malíř, krajinář a portrétista, autor historických obrazů.

Jan Zrzavý (1890–1977)

Světověznámý malíř, grafik a ilustrátor, studoval v Německém Brodě, žil dlouho v Okrouhlicí.

A protože svět není a nikdy nebyl pouze jednobarevný, lze připomenout, že z našeho města pochází také např. Michal de Causis, odpůrce Husův před koncilem v Kostnici či komunistický extrémista Josef Šoupal, pachatel atentátu na ministra financí Rašína v roce 1923.

Údaje byly čerpány z knih *Havlíčkův Brod a okolí* (J. Sochr, M. Sochrová, 1992), *Havlíčkův Brod v pověstech a historií* (L. Macek, P. Rous, 1993) a z *městské kroniky*.

www.muhb.cz

HAVLÍČKŮV BROD

Legenda

1 – Stará radnice	9 – Štáflova bašta
2 – Nová radnice	10 – Kozí ulička
3 – Koudelova kašna	11 – Klášterní kostel sv. Rodiny
4 – Mariánský sloup	12 – Štáflova chalupa
5 – Malinův dům	13 – Kaple sv. Kříže
6 – Havlíčkův dům	14 – Kostel sv. Trojice
7 – městské hradby	15 – Park Budoucnost
8 – kostel Nanebevzetí Panny Marie	16 – altánek
	17 – socha Karla Havlíčka Borovského

Průvodce městem

HAVLÍČKŮV
BROD

Vydalo Město Havlíčkův Brod, 2021
Turistické informační centrum
Havlíčkovo náměstí 57
580 01 Havlíčkův Brod
tel.: +420 569 497 357, 569 497 353
e-mail: icentrum@muhb.cz
www.muhb.cz

foto: Libor Blažek, Zdeněk Málek